

ΘΑΝΟΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ

1821

ΤΟ
ΜΕΓΑΛΟ
ΜΥΣΤΙΚΟ

Ν Ε Α Ν Ι Κ Η Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΣΕΙΡΑ: ΜΙΚΡΗ ΠΥΞΙΔΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **1821. Το μεγάλο μυστικό**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Θάνος Κονδύλης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Αναστασία Σακελλαρίου

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: Λέλα Στρούτση

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Θάνος Κονδύλης, 2021

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2021

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2021

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3916-7

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3917-4

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office:

121, Tatoïou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΘΑΝΟΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ

1821

ΤΟ
ΜΕΓΑΛΟ
ΜΥΣΤΙΚΟ

Εικονογράφηση: Λέλα Στρούτση

*Το βιβλίο αυτό το αφιερώνω
στον δεύτερο μικρό γιο μου,
τον Παναγιώτη,
με όλη την αγάπη μου*

1

Εκείνο το ανοιξιιάτικο βράδυ του Μαρτίου του 1821 ο Αναστάσης σηκώθηκε τα μεσάνυχτα, για να πάει στο ιδιαίτερο ραντεβού του. Ήταν μόλις δώδεκα χρόνων, αλλά δεν τον ένοιαζαν οι κίνδυνοι, γιατί την Αθήνα* τη γνώριζε πολύ καλά. Από τότε που είχε γεννηθεί ζούσε σε αυτή την πόλη με τον παππού του, τον Προκόπη Βενιζέλο, που, κάτω από το καθεστώς των Τούρκων, ήταν ένας από τους δέκα δημογέροντες** της πόλης. Ήταν

---

* Λίγο πριν από την Επανάσταση του 1821 η Αττική είχε περί τους 60 οικισμούς και χωριζόταν σε τέσσερις περιφέρειες: τα Μεσόγεια, το Κατάδεμα (δηλαδή οι βόρειες περιοχές), η Ελευσίνα και η πόλη της Αθήνας. Στην πόλη ζούσαν σχεδόν 10.000 κάτοικοι, εκ των οποίων μόνο οι 1.000 ήταν Τούρκοι. Οι υπόλοιποι ήταν κυρίως Έλληνες, αλλά υπήρχαν και Αρβανίτες, Τσιγγάνοι, Αιθίοπες και λίγοι Ευρωπαίοι. Η πόλη χωριζόταν σε 8 περιφέρειες και σε περισσότερους από 30 μαχαλάδες ή ενορίες με τις αντίστοιχες εκκλησίες. Επίσης υπήρχαν διάσπαρτα 10 τζαμιά για τους μουσουλμάνους.

** Ήταν οι Έλληνες κοινοτικοί άρχοντες στην τουρκοκρατού-

δηλαδή ένας από τους πιο σπουδαίους άρχοντες που κυβερνούσαν τους Έλληνες της Αθήνας υπό την ανοχή των Τούρκων αφεντάδων. Οι Τούρκοι είχαν έτσι την ησυχία τους και δεν ανακατεύονταν πολύ με τους υπόδουλους. Αλλά και οι Έλληνες, εκλέγοντας τους άρχοντές τους, μπορούσαν να αισθάνονται πιο άνετα απέναντι στους κατακτητές, οι οποίοι βρίσκονταν στην πόλη τους εκατοντάδες χρόνια.

Ο Αναστάσης ήταν ορφανός, μιας και οι δικοί του είχαν πεθάνει από μια αρρώστια που είχε ξεσπάσει στην Αθήνα λίγο μετά τη γέννησή του. Αλλά μεγάλωνε καλά με τον παππού του και δεν είχε κανένα παράπονο από αυτόν. Ζούσαν σ' ένα μεγάλο διώροφο σπίτι κάπου στο κέντρο της πόλης, στη σκιά του λόφου της Ακρόπολης. Αυτήν οι Τούρκοι την είχαν μετατρέψει σε στρατιωτικό κάστρο και την εκεί ορθόδοξη εκκλησία της Παναγίας την είχαν κάνει τζαμί για τη δική τους θρησκεία.

Ο Προκόπης φρόντιζε και για τη μόρφωση του εγγονού του. Τον έστελνε καθημερινά στο σχολείο που το διεύθυνε ο δάσκαλος Θεόδωρος Γερακάρης, ένας μορ-

---

μενη Ελλάδα. Αποτελούσαν την πρώτη βαθμίδα αυτοδιοίκησης των υπόδουλων Ελλήνων. Εκλέγονταν με ετήσια θητεία από τους πλουσιότερους και ισχυρότερους άρχοντες. Ασχολούνταν με διοικητικά θέματα, συγκέντρωση των φόρων, επίλυση των διαφορών των Ελλήνων κ.ά. Οι τελευταίοι δημογέροντες στην Αθήνα λίγο πριν από την Επανάσταση του 1821 ήταν οι Ι. Βλάχος, Ν. Ζαχαρίτζας, Χ. Γκιβάκης, Ι. Πάλλης, Αγγ. Γέροντας, Προκόπης Βενιζέλος κι ένας Παλαιολόγος.

φωμένος Έλληνας που απολάμβανε την εμπιστοσύνη όλων στην πόλη για τις γνώσεις και το παιδαγωγικό του σύστημα. Μάλιστα ο Προκόπης είχε δηλώσει στον εγγονό του ότι, σαν θα μεγάλωνε λίγο περισσότερο, θα τον έβαζε βοηθό του στις εμπορικές επιχειρήσεις του και μετά τα δεκαπέντε του θα τον έστελνε σ' έναν φίλο του στην Αγγλία, όπου θα σπούδαζε κανονικά σε κάποιο φημισμένο κολέγιο. Τον Αναστάση δεν τον άφηνε αδιάφορο αυτή η προοπτική, αν και πιο πολύ τον ένοιαζε η τύχη της πατρίδας του, της Ελλάδας, που στέναζε κάτω από τον τουρκικό ζυγό αιώνες, όπως συνήθιζε να λέει και στον φίλο του τον Βασίλη.

Αυτόν πήγαινε να συναντήσει εκείνο το βράδυ που το φεγγάρι είχε σχεδόν γίνει ολόγιομο και τ' αστέρια τρεμόπαιζαν στον μαύρο ουρανό. Ο Βασίλης ήταν ένα παιδί τόσο διαφορετικό αλλά και τόσο ίδιο με τον φίλο του. Ορφανός κι αυτός, ζούσε επίσης με τον παππού του, τον Γιαννακό, σ' ένα μικρό καλύβι στις όχθες του ποταμού Κηφισού προς τη μεριά όπου ήταν το Φάληρο. Ο παππούς του ήταν μισότυφλος και από τα νιάτα του ασχολούνταν με το αγαπημένο του επάγγελμα, την κεραμική. Μάλιστα, δίπλα στο καλύβι τους είχε ένα ακόμα καλυβάκι, το εργαστήριό του. Εκεί είχε στήσει τον τροχό του, που κατασκεύαζε πήλινα –ποτήρια, πιάτα, τσουκάλια, στάμνες, διακοσμητικά και πολλά άλλα–, όπως και τον φούρνο του, που τα έψηνε. Τα έργα του ήταν αξιοθαύμαστα και είχε μια καλή πελατεία στην

Αθήνα. Ανάμεσα σε αυτούς τους πελάτες ήταν ο παππούς Προκόπης και ο δάσκαλος Θεόδωρος, που συχνά του έστελναν παραγγελίες για διάφορα πηλίνα.

Ο Βασίλης γενικά ήταν χαρακτήρας «πέρα βρέχει». Δεν τον ένοιαζαν τόσο πολύ τα γράμματα, όπως τον Αναστάση. Πιο πολύ τον ενδιέφερε να περνάει καλά και στο μέλλον σκεφτόταν ν' αναλάβει το εργαστήριο του παππού του. Γι' αυτό μία φορά την εβδομάδα, την Κυριακή που δεν είχε σχολείο, παρακολουθούσε μαθήματα κεραμικής στον παππού του και μάθαινε την τέχνη. Επίσης ο Βασίλης είχε αναλάβει να κάνει και τις παραδόσεις των διάφορων αγγείων, όταν ο Γιαννακός λόγω υγείας δεν μπορούσε να τις κάνει ο ίδιος. Είχε γνωριστεί λοιπόν καλά και με όλους τους πελάτες, που τον συμπαθούσαν αρκετά.

Αλλά εκείνη η βραδιά ήταν ιδιαίτερη. Θα συναντούσε τον Αναστάση και θα πήγαιναν για ψάρεμα, μια δραστηριότητα που και οι δυο αγαπούσαν. Μάλιστα ο Βασίλης πρόσφατα είχε ανακαλύψει ένα καλό σημείο στο ποτάμι που ήταν γεμάτο ψάρια. Αυτό βρισκόταν λίγο πριν από τη μεγάλη έξοδο του ποταμού στη θάλασσα. Το μέρος το ήξερε πολύ καλά, γιατί δέκα λεπτά πιο μακριά είχαν κι ένα καλό περιβόλι. Αλλά ποτέ δεν μπορούσε να φανταστεί ότι σ' εκείνη τη στροφή του ποταμού, κάτω από το ξύλινο γεφυράκι, θα υπήρχαν τόσο πολλά ψάρια.

Ο Αναστάσης είχε φύγει κρυφά από το σπίτι. Το είχε

ξανακάνει αρκετές φορές χωρίς να τον παίρνει είδηση ο παππούς και σίγουρα υπολόγιζε ότι θα επέστρεφε πριν από το ξημέρωμα. Έξω από το νότιο τείχος* σε ένα χάνι νοίκιαζε ένα γαϊδουράκι για λίγα χρήματα κι έτσι πήγαινε ξεκούραστα τις περίπου δυο ώρες δρόμο προς το Φάληρο. Αντίθετα, το σπίτι του Βασίλη δεν απείχε παρά δέκα λεπτά, και αυτό με περπάτημα μέσα από μονοπάτια που γνώριζε καλά. Ο Αναστάσης ήξερε από ποιο μέρος των χαμηλών τειχών της πόλης να περάσει, γιατί εκεί δεν υπήρχε έλεγχος από Τούρκους φρουρούς. Αυτοί συνήθως βρισκόνταν στις πύλες και χασμουριόνταν μέχρι να περάσει η νύχτα.

Σαν έφτασε στο μέρος όπου ήθελε, ο Αναστάσης χρησιμοποίησε ένα μεγάλο δέντρο που ήταν φυτεμένο από χρόνια σ' εκείνη τη μεριά. Ανέβηκε σβέλτα στα κλαριά του, που λύγισαν ελαφρά και τον πέρασαν στην άλλη μεριά του τείχους. Εκεί υπήρχε ένα εξίσου μεγάλο δέντρο. Πιάστηκε σε αυτό και σιγά σιγά άρχισε να κατεβαίνει μέχρι που πάτησε στο έδαφος.

Ξεσκονίστηκε λίγο, έσιαξε καλύτερα στην πλάτη το καλάμι του και το καλάθιακι με τα δολώματα και προ-

---

* Το τείχος της Αθήνας χτίστηκε το 1778 επί διοίκησης του Τούρκου Χατζή Αλή Χασεκί, που καταπίεζε τους Αθηναίους. Είχε ύψος τρία μέτρα, επτά πύλες και ήταν πρόχειρα χτισμένο, σε μόλις 108 μέρες, με δαπάνες των Αθηναίων για την προστασία της πόλης από τους ληστές.

χώρησε προς τον ναό του Ολυμπίου Διός*. Δεν άργησε να φτάσει εκεί, αλλά, πριν διασχίσει το μεγάλο πλάτωμα πάνω στο οποίο ήταν τα απομεινάρια του ναού, οι τεράστιες κολόνες του, κρύφτηκε πίσω από μερικούς θάμνους. Φοβόταν μήπως τον παρακολουθούσε κάποιος από τους περιφερόμενους Τούρκους αστυφύλακες. Δεν ήθελε με κανέναν τρόπο να τον συλλάβουν και την επόμενη μέρα να τον παραδώσουν στον παππού του, πράγμα το οποίο θα του δημιούργησε σοβαρό πρόβλημα.

Όταν διαπίστωσε ότι στην περιοχή δεν υπήρχε κανείς, συνέχισε τον δρόμο του. Δέκα λεπτά μετά βρήκε το χάνι που ήθελε, νοίκιασε ένα γαϊδουράκι, το καβάλησε και ξεκίνησε. Σαν έφτασε στο καθορισμένο σημείο που ήθελε, ξεπέζεψε. Κοίταξε ολόγυρα αλλά δεν είδε κάποιον. Έβαλε τα χέρια στο στόμα του και σχημάτισε κάτι σαν μικρή φωλιά. Φύσηξε εκεί μέσα κι έβγαλε τον ήχο μιας κουκουβάγιας. Το έκανε δύο φορές και τότε από εκεί κοντά ακούστηκε άλλος ένας παρόμοιος ήχος. Αμέσως πετάχτηκε από τους θάμνους ο φίλος του ο Βασίλης.

«Έλα, βρε φίλε, πού ήσουν; Είμαι τουλάχιστον μισή ώρα εδώ και περιμένω».

---

* Ο ναός του Ολυμπίου Διός βρίσκεται στα Νοτιοανατολικά της Ακρόπολης. Άρχισε να οικοδομείται τον 6ο αιώνα π.Χ. και ολοκληρώθηκε επί αυτοκράτορα Αδριανού τον 2ο αιώνα μ.Χ. Έχει διαστάσεις 96 x 40 μέτρα. Στην τελική του μορφή είχε 104 κίονες κορινθιακού ρυθμού. Καταστράφηκε την περίοδο του Μεσαίωνα.

«Μην κάνεις έτσι. Δεν είναι εύκολο να το σκάω νυχτιάτικα».

«Να δεις που θα μας φύγουν όλα τα ψάρια».

«Χα, χα, έχεις μεγάλη πλάκα!» του είπε ο Αναστάσης.

«Μη γελάς και να ξέρεις ότι εδώ τα πράγματα είναι σοβαρά».

«Δηλαδή;»

«Ήρθε τις προάλλες ένας στο κεραμοποιείο και μας έδωσε δέκα κιλά καλά ψάρια».

«Τόσο πολλά;» ρώτησε ο άλλος με απορία.

«Ναι. Μας είπε ότι τα έπιασε εδώ γύρω. Μερικά τα πήσαμε και τα άλλα τα παστώσαμε, για να έχουμε αργότερα. Σκέφτεσαι να μαθευτεί ότι εδώ είναι τόσο καλό το μέρος για ψάρεμα; Μέχρι τώρα ελάχιστοι το ξέρουν και γι' αυτό σε κάλεσα τέτοια ώρα. Λοιπόν, έφερες τα σύνεργά σου;»

«Ναι, εδώ τα έχω», είπε ο Αναστάσης και του τα έδειξε.

«Τι καθόμαστε τότε; Πάμε στο μέρος όπου πρέπει να ριζούμε το αγκίστρι μας. Βιάσου, γιατί δεν έχουμε πολύ χρόνο μπροστά μας. Πρέπει να είσαι πίσω πριν ξημερώσει».

Συνέχισαν την κουβέντα τους μέχρι που έφτασαν στο μέρος που είχε εντοπίσει ο Βασίλης. Έδειξε στον Αναστάση πού να καθίσουν κι έβαλαν τα πρώτα τους δολώματα. Πράγματι, δεν είχε καθόλου άδικο στους υπολογισμούς του, καθώς δεν πέρασαν παρά λίγες στιγμές και

τα ψάρια άρχισαν να τοιμπάνε. Πρώτα ο Αναστάσης έβγαλε ένα μεγάλο ποταμόψαρο, που το υπολόγισαν περίπου στα δύο κιλά, και μετά ο Βασίλης έβγαλε άλλα δύο πιο μικρά. Ήταν πολύ χαρούμενοι για τις επιτυχίες τους.

Αλλά ξαφνικά, εκεί που ψάρευαν και συζητούσαν, άκουσαν μια περίεργη φασαρία να πλησιάζει. Ο Βασίλης έκανε να σηκωθεί, για να δει τι γινόταν στο ποτάμι πιο κάτω, όμως ο άλλος τον συγκράτησε. Σε λίγο ακούστηκαν οι πρώτοι πυροβολισμοί. Τα δύο παιδιά τρόμαξαν και δεν μπορούσαν να καταλάβουν τι συνέβαινε. Όταν μάλιστα ένιωσαν μία σφαίρα να περνάει ξυστά δίπλα τους, τάκα τάκα μάζεψαν τα πράγματά τους.

«Πάμε να φύγουμε και δε θέλω να μπλέξουμε», είπε ο Αναστάσης.

«Στάσου, δεν ξέρω, αν προλαβαίνουμε να φύγουμε... ακούω πολύ θόρυβο. Έχω μία καλύτερη ιδέα». Ο Αναστάσης τον κοίταξε περίεργα και ο φίλος του συνέχισε: «Κοίτα αυτό το δέντρο από πάνω μας. Είναι πολύ ψηλό».

«Λοιπόν;»

«Θ' ανέβουμε και θα κρυφτούμε στην πυκνή φυλλωσιά του. Εκεί πάνω κανείς δε θα μας πάρει είδηση. Όταν περάσουν οι πυροβολισμοί, φεύγουμε με την ησυχία μας».

Δεν είχε άδικο ο μικρός. Τα δύο παιδιά πήραν τα πράγματά τους κι αμέσως άρχισαν να σκαρφαλώνουν στο δέντρο. Ήταν τουλάχιστον πέντε με έξι μέτρα πάνω από το έδαφος. Κρύφτηκαν στα φυλλώματα και αμίλητα περίμεναν να δουν τι θα γινόταν.

Μάρτιος 1821. Ο δωδεκάχρονος Αναστάσης, που κατοικεί στην τουρκοκρατούμενη Αθήνα, συναντάει τον φίλο του Βασίλη για νυχτερινό ψάρεμα σ' ένα ποτάμι έξω από την πόλη. Κάποια στιγμή ακούει πυροβολισμούς. Τρομοκρατημένοι, τρέχουν να κρυφτούν πάνω σε ένα δέντρο. Τότε ανακαλύπτουν έναν πληγωμένο Έλληνα που τον κυνηγούν Τούρκοι. Ο άντρας τους δίνει ένα δυσνόητο μήνυμα και έπειτα λιποθυμάει. Τα δυο παιδιά αποφασίζουν να τον βοηθήσουν και τον κρύβουν σε μια σπηλιά για να περάσει τη νύχτα. Την επομένη μέρα επιστρέφουν, αλλά ο τραυματίας έχει μυστηριωδώς εξαφανιστεί.

Οι δυο φίλοι αρχίζουν τις έρευνες, προσπαθώντας να ανακαλύψουν τι έχει συμβεί. Δεν ξέρουν όμως ότι έχουν μπλέξει σε μια επικίνδυνη περιπέτεια. Αυτό θα το καταλάβουν λίγες μέρες μετά, όταν αποκρυπτογραφήσουν το μήνυμα που τους έδωσε ο παράξενος άντρας. Ακριβώς τότε θα αντιληφθούν ότι όλη η τουρκική αστυνομία τους κυνηγάει. Άραγε οι δυο φίλοι θα καταφέρουν να ξεφύγουν και να διαφυλάξουν το μεγάλο μυστικό που κατέχουν για την Ελλάδα, η οποία είναι έτοιμη να ξεσηκωθεί ενάντια στους Τούρκους;

Μια εκπληκτική περιπέτεια μυστηρίου και δράσης, με φόντο την ένδοξη Ελληνική Επανάσταση του 1821.

Από 12 ετών

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**
www.psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ./ΤΗΕ. 25395